

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/35/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121205391
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8121205391.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcov: 1/ PaedDr. B. S., rod. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., M. XXXX/X, 2/ Q. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., V. XXXX/XX, 3/ V. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., M. XXXX/XC, 4/ V.. J. S., rod. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. - F., N. XXXX/XX, zastúpených Mgr. Miroslavom Balážom, advokátska kancelária Prešov, ul. Sládkovičova 8, IČO: 42 238 871, proti žalovanému Xylo Machynery Sk, s.r.o., Prešov, Lučenecká cesta 1335/21, Zvolen, IČO: 31 733 085, zastúpenému BDO legal, s.r.o., Mostová 2, Bratislava -mestská časť Staré Mesto, IČO: 51 803 330, o určenie vlastníckeho práva s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 28.05.2025 č.k. 29C 56/2021 - 626, jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Neprižnaná stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že nehnuteľnosti parc. reg. CKN č. XXXX o výmere 2933 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, č. XXXX o výmere 1471 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, č. XXXX o výmere 844 m², druh pozemku: ostatná plocha, č. XXXX o výmere 1341 m², druh pozemku: ostatná plocha, č. XXXX/X o výmere 587 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, č. XXXX/X o výmere 2059 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, č. XXXX/X o výmere 3091 m², druh pozemku: ostatná plocha, č. XXXX/X o výmere 485 m², druh pozemku: ostatná plocha, č. XXXX/X o výmere 556 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie zapísané na LV č. XXXX, kat.úz. C., obec C., okres W. patria do dedičstva po Q. F., nar. XX.XX.XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX v podiele 1/4 v pomere k celku patria do dedičstva po Q. F., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX, v podiele 1/4 -tina v pomere k celku. Priznal žalobcom v 1. až 4. rade voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté v lehote 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Súd prvej inštancie poukázal na to, že právny predchodca žalobcov podanú žalobu odôvodnil tým, že je právnym nástupcom V. F. a P. F., ktorí boli jeho rodičmi a výmerom o vlastníctve pôdy z 30.04.1948 jeho právni predchodcovia nadobudli do vlastníctva pozemky zapísané pôvodne v PK č. XX, každý vo výške podielu 1/2-vice. Zdôrazňoval, že tieto nehnuteľnosti boli pridelené do vlastníctva právnym predchodcom poručiťľa podľa nariadenia č. 104/1945 a boli skonfiškované pôvodnému vlastníkovi nehnuteľností P. P..

3. Súd prvej inštancie zdôraznil, že vo vzťahu k predmetným sporným parcelám bola ako predbežná otázka vyriešená v rozsudku OS Prešov sp. zn. 28C 113/2011 v spojení s konaním KS Prešov sp. zn. 16Co 15/2018, ktorým bolo určené vlastnícke právo k parcelám tvoriacim predmet reštitučného nároku,

toho času vedených na LV č. XXXX, kat. úz. C., a to vo vzťahu k súrodencom poručiteľa, teda právneho predchodcu žalobcov. Súd prvej inštancie poukázal len na právne závery, ktoré vyjadril Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, ktorý rozhodoval v danej veci uznesením vydaným pod sp. zn. 2Co 12/2023. Súd prvej inštancie vo vzťahu k výmeru právnych predchodcov poručiteľa poukázal na to, že v rozhodnutí NS SR 6Cdo 169/2020 bolo konštatované, že aj jeho fotokópia bola spôsobilým dôkazným prostriedkom. V konaní OS Prešov 28C 113/2011 bol predložený ako dôkaz výmer v jeho fotokópii, ktorá bola spôsobilá byť dôkazným prostriedkom, keďže obsahovala aj odtlačok okrúhlej pečiatky vydávajúceho orgánu. Jeho originál sa nachádza v pripojenom spise KS Prešov sp. zn. 6Sp 2/2010. Súd prvej inštancie preto mohol konštatovať, že kópia výmeru o vlastníctve pôdy z 30.04.1948 predložená v spise súhlasila s jej originálom. Zároveň uvedený výmer tak po formálnej aj obsahovej stránke spĺňal všetky zákonné podmienky a náležitosti s tým, že ide o perfektnú listinu majúcu charakter listiny verejnej spôsobilej preukázať vlastníctvo prídelcov. K argumentácii žalovaného, že tento výmer nie je spôsobilým titulom nadobudnutia vlastníckeho práva, súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie NS SR 3Cdo 45/2012 a 4Cdo 123/2003, na základe ktorých možno dospieť k záveru, že výmer je prídelovým rozhodnutím, ktorý má charakter verejnej listiny, čoho dôsledkom bolo nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v ňom uvedených, a to napriek tomu, že tento neobsahoval určenie prídelovej ceny a predpokladá jej neskoršie určenie. V zmysle záverov uvedených v rozhodnutiach NS SR vo vzťahu k otázke správnosti výmeru a jeho súladu s platnými právnymi predpismi, možno podľa súdu prvej inštancie konštatovať, že takýto správny akt treba považovať za právny a bezchybný, ktorý nie je možné v súčasnosti preskúmať a z ktorého musí súd podľa § 194 ods. 2 CSP vychádzať. Ani v prípade, ak by rozhodnutie vydané na to oprávneným orgánom vykazovalo vady, nemožno takéto rozhodnutie označiť za nulitný akt. Zdôraznil, že podľa judikatúry NS SR výmery a prídelové listiny ako verejné listiny boli, aj sú v súčasnosti dokladmi o vlastníctve prídelcu k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladuschopnými listinami s tým, že mimo rámec správneho súdnictva všeobecný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu a môže ho preskúmať len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný, teda vydaný tzv. absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom. Poukázal na § 1 ods. 1 nariadenia 104/1946, z ktorého je zrejmé, že ak výmer bol vydaný k tomu oprávneným subjektom a obsahuje všetky podstatné náležitosti, má povahu verejnej listiny so všetkými z toho plynúcimi právnymi dôsledkami. Ak výmer kompetentný orgán nevydal alebo v ňom chýbajú podstatné náležitosti, nejde o listinu verejnú. Právnym dôsledkom takejto listiny nie je neplatnosť, ale skutočnosť, že listina povahu verejnej listiny nemá, a teda nie je spôsobilá vyvolať účinky podľa § 1 ods. 2 nariadenia.

4. V posudzovanej veci výmer z 30.04.1948 spĺňal po stránke formálnej aj obsahovej všetky zákonné podmienky a náležitosti a bol vydaný orgánom k tomu kompetentným. Keďže k nadobudnutiu vlastníctva prídelcom zásadne nebolo treba intabulácie, nedostatok zápisu nemá vplyv na vlastníctvo prídelu. Z hľadiska vlastníctva nebola a ani v danom prípade nie je rozhodujúca skutočnosť, že v pozemkovej knihe nie je urobený zápis o prídelovom konaní.

5. Za nesprávne považoval argumentáciu žalovaného, že právni predchodcovia poručiteľa sa prídelu vzdali v prospech JRD. Zo strany žalovaného nebol predložený dôkaz o právnom úkone podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.01.1951 urobenom právnymi predchodcami poručiteľa v písomnej forme, obsahom ktorého by bol ich prejav smerujúci k vzdaniu sa vlastníctva k nehnuteľnostiam im prideleným výmerom o vlastníctve pôdy v prospech JRD. Súd prvej inštancie zdôraznil, že z prehlásenia právneho predchodcu poručiteľa zo 04.05.1959 vyplynulo, že v súvislosti so založením celobecného JRD v obci Ľubotice sa rozhodol dať svoj poľnohospodársky majetok do užívania, čo však nespôsobuje zánik vlastníckeho práva k vneseným nehnuteľnostiam a v tomto smere poukázal na ustanovenia zákona č. 69/1949 Zb. a 49/1959 Zb., z ktorých vyplýva, že vlastníctvo k združeným pozemkom zostávalo zachované. Súd prvej inštancie zdôraznil, že žalovaný vlastnícke právo k týmto pozemkom odvodzuje z knihovnej žiadosti o poznačenie konfiškátu adresovanej Ľudovému súdu v Prešove. Dňa 13.09.1958 Ľudový súd v Prešove vydal uznesenie 1041/58, ktorý takýto zápis povolil. Súd prvej inštancie poukázal na ďalšie prevody týchto nehnuteľností medzi ONV finančným odborom a Piloimpregnou, n.p., kedy bola uzatvorená hospodárska zmluva, ktorou malo dôjsť k prevodu správy k nehnuteľnostiam v kat. úz. C., zapísaných v PK č. XX. Následne medzi spoločnosťou Drevokombinát Šariš, a.s. a žalovaným bola uzatvorená 15.08.1997 kúpna zmluva, predmetom ktorej bol, okrem iného, predaj týchto nehnuteľností. Súd prvej inštancie zdôraznil, že je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný, ktorý je nulitný v tom prípade, ak bol vydaný absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom. Poukázal na rozhodnutie ÚS ČR, ktorý judikoval, že pokiaľ bol konfiškačný výmer ONV vydaný voči niekomu, kto už majetok nevlastnil, bol vydaný v rozpore

s vtedy platným právnym poriadkom, podľa ktorého sa jednalo o ničotný právny akt, na základe ktorého nemohol vlastníctvo prejsť na štát. Skonštatoval, že odbor poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady ONV v Prešove tak svojím rozhodnutím o opätovnej konfiškácii zo dňa 17.05.1958 postupoval v rozpore s vtedy platným právnym poriadkom, keďže konfiškačný výmer opätovne vydal voči osobe, ktorá už predmetný majetok nevlastnila.

6. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj námietkou žalovaného o existencii prekážky veci právoplatne rozhodnutej v súvislosti s vylučovacou žalobou. Uviedol, že rozhodnutie súdu o určení vlastníckeho práva žalobcu nie je právnou skutočnosťou, ktorá by mala sama o sebe za následok vylúčenie tejto veci zo súpisu majetku patriaceho do konkurznej podstaty. Ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri ako vlastník zapísaný niekto iný, má vo vzťahu k tejto tretej osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti Drevokombinát Šariš, a.s., resp. konkurzné konanie a možnosť právnych predchodcov poručiteľa podať žalobu o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá absenciu naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva k nim. Neobstojí tak argumentácia žalovaného, že tieto nehnuteľnosti nadobudol jeho právny predchodca v konkurznom konaní, keďže z dokazovania je zrejmé, že nehnuteľnosti nadobudol právny predchodca kúpnu zmluvou. Vo vzťahu ku kolízii dvoch ústavných hodnôt a to princípu ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka už bolo v predchádzajúcom rozhodnutí uvedené, že právni predchodcovia poručiteľa od pridelenia pozemkov tieto obhospodarovali a mali ich vo faktickej držbe a na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že tieto pozemky v roku 1959 boli odovzdané do užívania JRD. Právni predchodcovia poručiteľ sa cítili byť vlastníkmi aj po novembri 1989, čo vyplynulo z výziev, ktoré boli adresované právnemu predchodcovi žalovaného. Od roku 1993 sa právni predchodcovia poručiteľ aktívne domáhali náhrady za obmedzenie ich vlastníckeho práva od právneho predchodcu žalovaného, preto súd dospel k záveru, že tak právni predchodcovia poručiteľa, ako aj jeho súrodenci, boli bdelymi vlastníkmi od času nadobudnutia ich vlastníckeho práva v roku 1948. Pokiaľ žalovaný svoje právo odvodzuje aj od vydržania na základe hospodárskej zmluvy z roku 1971 a následne kúpnej zmluvy, zdôraznil, že predmetom hospodárskej zmluvy bol výslovne prevod správy k určitému majetku -sporným nehnuteľnostiam. V zmluve nebola ani zmienka o prevode vlastníckeho práva sporných pozemkov na spoločnosť Piloimpregna, n.p. Právny predchodca žalovaného tak nemohol byť pri zachovaní odbornej starostlivosti dobromyseľný, že je vlastníkom týchto nehnuteľností, keď je zrejmé, že právni predchodcovia poručiteľa sa voči spoločnosti Drevokombinát Šariš, a.s. domáhali náhrady za neoprávnené užívanie týchto pozemkov. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na závery, ktoré vyjadril Najvyšší súd SR k dovolacej námietke žalovaného v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo 169/2020. Zdôraznil, že v prejednávanej veci zistený skutkový stav podľa názoru dovolacieho súdu dobrú vieru žalovaného konštatovať neumožňuje. Len skutočnosť, že predávajúci bol zapísaný ako vlastník nehnuteľnosti nemohla sama o sebe založiť dobrú vieru žalovaného, že predávajúcemu svedčí aj platný právny titul, na základe ktorého je jeho vlastnícke právo v evidencii zapísané. Vynaložením potrebnej aktivity bola zistiteľná a dostupná listina - hospodárska zmluva z 30.06.1971, na základe ktorej došlo v tomto roku k prevodu správy, nie vlastníctva týchto pozemkov z bývalého ONV, finančného odboru v Prešove na preberajúcu spoločnosť Piloimpregna, n.p., Košice, dostupný bol aj jej obsah a zistiteľná bola aj informácia, ktorou disponoval Drevokombinát Šariš, a.s., že právni predchodcovia žalobcov ho vyzvali na poskytnutie náhrady za neoprávnené užívanie týchto pozemkov a to v čase ešte pred uzavretím kúpnej zmluvy so žalovaným. Pochybnosti o platnom nadobúdacou titule spoločnosti Drevokombinát Šariš, a.s. a predtým spoločnosti Piloimpregna, n.p., tak žalovaný mohol mať.

7. Na základe týchto skutočností a v súlade s citovaným princípom právnej istoty súd prvej inštancie s poukazom na právoplatné rozhodnutie v konaní OS Prešov 28C 113/2011, v ktorom bola riešená tá istá právna otázka za rovnakej skutkovej situácie, o žalobe súrodencov poručiteľa k totožným nehnuteľnostiam ako v konaní aktuálnom, vyhovel žalobe a rozhodol tak ako je to uvedené vo výroku I. rozsudku. Zároveň zamietol návrh žalovaného na doplnenie dokazovania výsluchom povereného zamestnanca správneho orgánu rozhodujúceho o reštitučnom nároku poručiteľa žalobcov za účelom zistenia, aký bude jeho ďalší postup v súvislosti s uplatnenými reštitučnými nárokmi poručiteľa a jeho nebohých súrodencov. Podľa súdu prvej inštancie návrh na doplnenie dokazovania je bez právneho významu pokiaľ je zrejmé, že o reštitučnom nároku poručiteľa doposiaľ rozhodnuté nebolo, čo vyplynulo z pripojených administratívnych spisov správneho orgánu.

8. O trovách konania strán sporu rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP.

9. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, aby žaloba bola zamietnutá a uplatnil si náhradu vzniknutých trov konania. Žalovaný je toho názoru, že žalobcovia na požadovanom určení nemajú naliehavý právny záujem, pričom súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu konštatoval existenciu naliehavého právneho záujmu. Zdôraznil, že primárne má byť ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Sekundárne môže strana sporu požadovať, že jej spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a terciálne princíp právnej istoty vyjadrený v úvodných ustanoveniach CSP predpokladá odlišné nazeranie a odklon od predchádzajúcich rozhodnutí s podmienkou riadneho odôvodnenia takéhoto odklonu. Žalovaný je toho názoru, že súd prvej inštancie v prvom rozhodnutí, ktoré bolo vydané v tomto konaní, dostatočne odôvodnil rozdielnosť právneho názoru na existenciu naliehavého právneho záujmu než bol prezentovaný v konaní vedenom pod sp. zn. 28C 113/2011. Žalovaný hodnotí ako nesprávne práve uznesenie KS Prešov, ktoré bolo vydané pod sp. zn. 2Co 12/2023. Je nepochybné, že žalobcom patrí reštitučný nárok a konanie o reštitučnom nároku žalobcov podľa zákona č. 503/2003 Z.z. prebieha, hoci je prerušené, a to výlučne z dôvodu návrhu samotných žalobcov. Za tohto skutkového stavu žalobcovia následne podali žalobu na súd, ktorou sa domáhajú určovacieho výroku. Poukázal na ustálenú judikatúru najvyšších súdnych autorít, z ktorej vyplýva, že ak sa možno domáhať ochrany práva postupom podľa reštitučného predpisu ako špeciálneho, nemožno uplatniť nárok na ochranu vlastníckeho práva podľa všeobecných právnych predpisov, najmä podľa § 126 OZ a to ani formou určenia vlastníckeho práva podľa § 137 písm. c) CSP, a to až do momentu kedy bolo vyslovené, že na daný prípad reštitučný predpis nedopadá. Rovnako judikatúra najvyšších súdnych autorít pripúšťa uplatnenie určovacej žaloby v prípadoch, kedy je žalovaným subjektom povinná osoba v zmysle reštitučných predpisov, teda výsledok reštitučného konania a určovacej žaloby bude rovnaký - vydanie vecí in natura. V danom prípade nedošlo k naplneniu daných predpokladov, keďže nebolo konštatované, že na daný stav nemá dopadať reštitučný predpis a žalovaný nie je povinnou osobou podľa reštitučných predpisov. K záveru, že by žalovaný mal byť povinnou osobou podľa reštitučného predpisu nebolo vykonané žiadne dokazovanie a k tomuto záveru nedospel ani súd prvej inštancie. Podľa žalovaného princíp právnej istoty má byť zachovaný a bude zachovaný vtedy, ak spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Uvádza, že rozhodnutia vo veci 28C 113/2011 možno vychádzali z podobného skutkového stavu, nemožno ich však považovať za smerodajné. Poukazuje v tomto smere na uznesenie ÚS SR III. ÚS 96/2022, z ktorých vyplýva, že Ústavný súd nepreskúmaval správnosť rozhodnutí v konaní 28C 113/2011 z hľadiska súbehu reštitučného nároku a určovacej žaloby a sám uviedol, že dostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia nemožno stotožňovať s jeho správnosťou. Ak teda Ústavný súd SR naznačil, že rozhodnutia v predchádzajúcom spore sú síce dostatočne odôvodnené, no nemožno ich považovať za správne, potom je na mieste záver, aby sa súd neobmedzil len na rozhodnutia v predchádzajúcom konaní, ale daný skutkový stav podrobil právnemu posúdeniu vo svetle aktuálnej judikatúry najvyšších súdnych autorít. Táto je jednoznačná podľa žalovaného a má za to, že na požadovanom určení nie je daný naliehavý právny záujem. Zdôrazňuje, že pre súd je záväzná posúdenie predbežnej otázky uskutočnené v inom konaní medzi totožnými účastníkmi, ak ide o otázku riešenú vo výroku rozhodnutia, teda otázku, ktorá bola predmetom konania, pričom riešenie ostatných otázok, s ktorými sa súd musel v odôvodnení rozhodnutia vypoariadať, nie je pre súd v inej veci záväzná. Poukazuje ďalej na konštantnú judikatúru NS SR, napr. 4Cdo 130/2008, v zmysle ktorej, ak sa možno ochrany práva domáhať postupom podľa reštitučného predpisu ako špeciálneho, teda ak je daný reštitučný nárok, nemožno uplatniť nárok na ochranu vlastníctva podľa všeobecných právnych predpisov. Z judikatúry vyplýva, že pozemky prešli na štát aj v prípade odňatia bez právneho dôvodu a uvedené zakladá reštitučný nárok oprávnenej osobe. Ak by žalobcovia boli v konaní úspešní, možno predpokladať ďalšie spory, napr. o bezdôvodné obohatenie, jedinou možnosťou žalovaného by pozemky bolo odkúpiť, hoci za ich kúpu už raz zaplatil, tieto spory by boli v neprospech žalovaného a možnosť jeho žaloby na štát z titulu náhrady škody, napr. sa javí ako nereálna. Výsledok by bol taký, že žalovaný, ktorý odňatie pozemkov právnym predchodcom žalobcov nespôsobil, za ich kúpu zaplatil, musel by platiť znovu a štát ako pôvodca tohto stavu by nebol postihnutý. Súd prvej inštancie sa pri posudzovaní existencie naliehavého právneho záujmu odchytil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, rozhodol v rozpore s princípom právnej istoty, keď uprednostnil výklad práva uvedený v rozhodnutí 28C 113/2011 pred ustálenou judikatúrou a rozhodol v rozpore s princípom spravodlivosti, keď uprednostnil ochranu domnelého práva žalobcov, hoc týmto patria jednoducho uplatniteľné inštitúty nápravy vo forme reštitučných nárokov pred právom žalovaného,

ktorému na rozdiel od žalobcov nesvedčí žiadny spôsob nápravy stavu, ktorý spôsobil svojou činnosťou štát.

10. Súd prvej inštancie rovnako nesprávne zamietol návrh na doplnenie dokazovania. Žalovaný navrhoval doplniť dokazovanie z dôvodu zaobstarania dôkazu, z ktorého bude vyplývať, že reštitučný nárok žalobcu nemá byť čím spochybnený, a teda im skutočne patrí. Zároveň sa žalovaný domáhal toho, aby súd právne posúdil, či žalobcom reštitučný nárok podľa zákona č. 503/2003 Z.z. patrí, a teda túto otázku vyriešil prejudiciálne. K tomuto dokazovaniu súd prvej inštancie nepristúpil a jeho záver o existencii naliehavého právneho záujmu je predčasný. Žalovaný má tiež za to, že sa súd prvej inštancie nedostatočne zaoberal dobromyseľnosťou žalovaného a možnosťou štátu nadobudnúť vlastnícke právo k týmto pozemkom vydržaním. Zdôraznil, že právní predchodcovia žalobcov si nikdy nedali zapísať výmer do pozemkovej knihy, čo zapríčinilo, že v sedemdesiatych rokoch 20. storočia neboli ich pozemky vyvlastnené štátom, ale štát s týmito nakladal ako so svojimi a boli im teda odňaté štátom bez právneho dôvodu. Je tiež zrejmé, že následne bola v pozemkovej knihe poznamenaná konfiškácia majetku v prospech Československého štátu v roku 1958 a s touto argumentáciou sa súd prvej inštancie vypořiadal s odkazom na nálezy Ústavného súdu ČR a túto judikatúru aplikoval iba na časť zisteného skutkového stavu. Žalovaný poukazuje na to, že pôvodný vlastník P. P. zomrel pred vydaním rozhodnutia, ktorým mu bol konfiškovaný majetok. Ak judikatúra, na ktorú odkazuje súd prvej inštancie je toho záveru, že rozhodnutie o konfiškácii bolo vydané voči niekomu, kto majetok nevlastnil, ako mohlo vlastnícke právo v rokoch 1945 až 1948 k majetku P.a P. prejsť na štát a ako mohol potom štát tieto majetky prideliť prídelcom. Na samotnom počiatku totižto stojí nulitný právny akt, ktorý nemá žiadne účinky a hľadá sa naň ako keby neexistoval. Charakter súdneho sporu sa po tomto zistení musí meniť iba na súťaž, ktorá zo strán uspeje vo vydržaní vlastníckeho práva k pozemkom. Žalovaný len pripomína, že v čase, kedy sa právní predchodcovia žalobcov ujali držby pozemkov v roku 1948, platilo uhorské obyčajové právo, ktoré vyžadovalo pre úspešné vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam uplynutie doby 32 rokov. Pritom už v roku 1959 boli pozemky dané do užívania JRD v obci L'ubotice. Má za to, že právní predchodcovia žalobcov vydržaním nemohli vlastnícke právo nadobudnúť. Žalobcovia nemohli nadobudnúť vlastnícke právo na základe výmeru z roku 1948 a ani titulom vydržania pre neuplynutie vydržacej doby vyžadovanej uhorským obyčajovým právom. Žalovanému sa javí ako nespravodlivé a vzhľadom na deklarovanú existenciu reštitučného nároku žalobcov až pochybné, že žalobcovia sa cez určovací žalobu domáhajú určenia vlastníckeho práva k pozemkom vo vlastníctve žalovaného, ktorý má k dnešnému dňu v komparácii s pôvodným nárokom žalobcov niekoľko-násobne vyššiu finančnú hodnotu. Žalovaný bol zbavený vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré dobrovoľne kúpil od osoby zapísanej v katastri nehnuteľnosti, zaplatil kúpnu cenu, čo je jeden z následkov výsledku sporu alebo ak žalovaný bude úspešný v spore, budú žalobcovia odkázaní na nimi uplatnený reštitučný nárok, ktorý si uplatnili už v roku 2004 a na základe, ktorého štát uspokojí ich reštitučné nároky. Je tak toho názoru, že jediným spravodlivým rozhodnutím je zamietnutie žaloby, tak ako to v predchádzajúcom rozhodnutí učinil súd prvej inštancie. Je to rozhodnutie v súlade s judikatúrou najvyšších súdnych autorít a ako jediné je ústavnoprávne udržateľné.

11. Ďalšie vyjadrenia vo veci predložené neboli.

12. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP, spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného dôvodné nie je.

13. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

14. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, inou vadou konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nevykonaním navrhovaných dôkazov a neobstáť zisteného skutkového stavu.

15. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu, ktorý obstoí v konfrontácii s požiadavkami kladenými na kvalitu súdnych rozhodnutí. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie. Keďže odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08 a IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, odvolací súd v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku a len na zdôraznenie dodáva:

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonom zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (do pozornosti rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Pod porušením práva na spravodlivý proces je potrebné rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj ústavnoprávneho rámca a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Odvolací súd v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie a v jeho postupe, ktorý vyústil do prijatia rozhodnutia, naznačené pochybenia neidentifikoval.

18. V tomto konaní sa ešte právny predchodca žalobcov a následne žalobcovia po pripustenej zmene žalobného návrhu domáhajú určenia, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. C., patria do dedičstva po ich právnom predchodcovi, pôvodnom žalobcovi Q. F., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX a to v podiele 1/4 -iny v pomere k celku. Ide konkrétne o parcely C KN XXXX, C KN XXXX/X, C KN XXXX/X, C KN XXXX/X, C KN XXXX, C KN XXXX, C KN XXXX, C KN XXXX/X a C KN XXXX/X nachádzajúce sa v kat. úz. C..

19. Pokiaľ ide o nadobudnutie týchto nehnuteľností, právny predchodca žalobcov ako pôvodný účastník tohto konania, poukazoval na to, že Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave dňa 30.04.1948 vydalo Výmer o vlastníctve pôdy pridelenej podľa nariadenia č. 104/1945 Zb., keď tieto nehnuteľnosti boli pridelené do vlastníctva jeho právnych predchodcov P. F. a V., rod. B.. Išlo o poľnohospodárske nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. K. označené ako časť parcely č. XX, XX, grafické označenie 1, časť parcely XXX/X, grafické označenie XXX, roľa vo výmere 17264 m², časť parcely č. XXX/X, grafické označenie XXX, XXX/a, roľa vo výmere XXXXX m², časť parcely č. XXX/X, grafické označenie XXX, roľa vo výmere 11510 m², časť parcely č. XXX/X, XXX/X, grafické označenie XXX, roľa vo výmere 5755 m².

20. Išlo o pozemky, ktoré boli podľa SNR č. 64/1946 zo dňa 01.03.1945 skonfiškované ich pôvodnému vlastníkovi P. P., ml.

21. Podľa článku IV. Výmeru, sa tento považuje za verejnú listinu dokazujúcu vlastnícke právo prídelcu k pridelenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej knihový súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia. Výmer o vlastníctve pôdy vydaný v prospech právnych predchodcov žalobcov nebol zapísaný do príslušnej pozemkovej knihy.

22. Dňa 29.09.1948 bola spísaná zápisnica, predmetom ktorej bolo odovzdanie nehnuteľností po bývalom vlastníkovi prídelcom do držby a úžitku na základe prídelového plánu, schváleného ORK pod č. XXXX/XX zo dňa 12.04.1948 a prevzatie týchto nehnuteľností prídelcami do držby a úžitku ku dňu 01.03.1945.

23. Dňa 21.05.1953 vyhotovilo Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy konečný prídelový plán s rozvrhom prídelových cien a splátkovým plánom, podľa ktorého mali právni predchodcovia žalobcov za takto pridelené pozemky zaplatiť prídelovú cenu 101.797,- Kčs. V súvislosti so založením JRD v obci C. boli tieto nehnuteľnosti právnymi predchodcami žalobcov v priebehu roku 1959 odovzdané do užívania tohto družstva. Podľa potvrdenia Finančného odboru zo dňa 25.04.1966 platí, že právni predchodcovia žalobcov mali k osobnému vlastníctvu vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam vyrovnané aj úroky.

24. Dňa 21.12.1993 Katastrálny úrad - Správa katastra Prešov identifikovala parcely právnych predchodcov tak, že parcela č. XXX/X bola premietnutá na parcelu číslo XXX/XXX, parcela č. XXX/X na parcelu číslo XXX/XXX a parcela číslo XXX/X na parcelu č. XXX/XXX a XXX/XXX s tým, že právni predchodcovia žalobcov mali tieto nehnuteľnosti evidované aj v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX, kat. úz. C..

25. Po smrti P. F. nehnuteľnosti vedené na LV č. XXXX, kat. úz. C. nadobudla V. F., ktorá zomrela XX.XX.XXXX a v dedičskom konaní nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. C. nadobudol právny predchodca žalobcov Q. F., ako aj jeho ďalší traja súrodenci V. V., H. F. a P. F., každý v podiele po 1/4-tine.

26. Je tiež zrejmé, že dňa 17.05.1958 podal Odbor poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady ONV v Prešove knižnicu žiadosť o poznačení konfiškátu adresovanú Ľudovému súdu v Prešove s návrhom, aby bolo vydané uznesenie, ktorým by súd povolil zápis vo vložke č. XX a XXX, kat. úz. C. na nehnuteľnosti č. 1, zapísané na meno P. P. a spol. pod B1 v C. a poznamenať sa mala konfiškácia tohto majetku pre bývalý Československý štát. Dňa 13.09.1958 vydal Ľudový súd v Prešove uznesenie, ktorým tento zápis povolil.

27. Dňa 30.06.1971 bola medzi ONV, finančným odborom v Prešove ako odovzdávajúcou organizáciu a spoločnosťou Piloimpregna, n.p. ako preberajúcou organizáciou uzatvorená Hospodárska zmluva o prevode správy národného majetku podľa § 447 zákona č. 109/1964 Zb. Touto hospodárskou zmluvou malo dôjsť k prevodu správy (a nie vlastníctva) k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. úz. C., ktoré boli zapísané pôvodne v PK č. XX. Dôvodom prevodu správy malo byť územné rozhodnutie bývalého ONV - odboru výstavby v Prešove na plánovanú investičnú výstavbu Drevokombinátu Šariš. Následne medzi spoločnosťou Drevokombinát Šariš, a.s. ako predávajúcim a právnym predchodcom žalovaného ako kupujúcim bola dňa 15.08.1997 uzatvorená kúpna zmluva, predmetom ktorej bol predaj sporných nehnuteľností.

28. Strany konania nerozporovali, že pôvodný žalobca Q. F. a jeho súrodenci si podaním zo dňa 01.03.2004 na Obvodnom pozemkovom úrade v Prešove uplatnili nárok na vrátenie týchto nehnuteľností podľa zákona č. 503/2003 Z.z. Nie je sporné tiež to, že konanie o takto uplatnenom reštitučnom nároku právneho predchodcu žalobcov a jeho súrodencov ukončené nie je, čo vyplynulo z rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Prešove zo dňa 04.12.2009, rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Sp 2/2010 a rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Prešove z 28.07.2011, ktorý prerušil správne konanie vo veci uplatneného reštitučného nároku do rozhodnutia o predbežnej otázke. Stalo sa tak z dôvodu podania žalôb o určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v konaniach vedených na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28C 113/2011 a 17C 113/2011.

29. Doposiaľ nebolo zistené a preukázané, že by o nárokoch právneho predchodcu žalobcov podľa zákona č. 503/2003 Z.z. vo vzťahu k nehnuteľnostiam pôvodne vedeným na LV č. XXXX (PK č. XX), kat. úz. C., bolo právoplatne rozhodnuté.

30. V tejto súvislosti je potrebné akcentovať konanie Okresného súdu Prešov, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 28C 113/2011, v ktorom sa súrodenci právneho predchodcu žalobcov, resp. ich právni nástupcovia vo vzťahu k žalovanému Xylo Machinery SK, s.r.o. s úspechom domohli určenia, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom aj tohto prebiehajúceho konania (parcely C KN XXXX, C KN XXXX, C KN XXXX, C KN XXXX, C KN XXXX/X, C KN XXXX/X, C KN XXXX/X, C KN XXXX/X a C KN XXXX/X) patria do podielového spoluvlastníctva žalobcov, resp. do dedičstva ich právnych nástupcov v podiele po jednej 1/4-tine.

31. V konaní Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C 113/2011 bolo žalobe žalobcov proti aktuálne žalovanému vyhovieť rozsudkom Okresného súdu Prešov z 25.10.2017 v spojení s rozsudkom

Krajského súdu Prešov sp. zn. 16Co 15/2018, uznesením NS SR sp. zn. 6Cdo 169/2020 a uznesením ÚS SR III. ÚS 96/2022.

32. V spomínanom konaní, ktoré bolo vedené Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 28C 113/2011 sa konajúce súdy vyporiadali s tým, že právni predchodcovia žalobcov nadobudli sporné nehnuteľnosti už uvádzaným Výmerom o vlastníctve nehnuteľností zo dňa 30.04.1948, ktorý spĺňal všetky náležitosti vyžadované nariadením č. 104/1946 Zb., keďže k nadobudnutiu vlastníctva prídelenom zásadne nebolo treba intabulácie, súdy zdôraznili, že nedostatok zápisu do pozemkovej knihy nemal vplyv na vlastníctvo k prídeleniu. Nebol predložený žiaden dôkaz o právnom úkone vykonanom právnymi predchodcami žalobcov v písomnej forme, obsahom ktorého by bol ich prejav vôle smerujúci k vzdaniu sa vlastníctva k nehnuteľnostiam prídeleným Výmerom o vlastníctve pôdy z 30.04.1948, vrátane tých, ktoré boli predmetom sporu a to v prospech JRD, či iného právneho subjektu. Súdy sa zaoberali aj námietkou žalovaného týkajúcou sa prednosti špeciálneho predpisu - reštitučného zákona pred zákonom všeobecným, ktorým je Občiansky zákonník so zistením, že sporné pozemky právnym predchodcom žalobcov nikdy neboli skonfiškované, odobraté, resp. znárodnené. Po vydaní Výmeru o vlastníctve pozemkov im tieto nehnuteľnosti neboli odňaté žiadnym autoritatívnym rozhodnutím, bolo zistené, že reštitučné konanie uplatnené žalobcami bolo prerušené do právoplatného skončenia uvádzaného sporu s tým, že ešte v roku 1993 sa právna predchodkyňa žalobcov domáhala reštitučných nárokov, avšak po zistení, že táto bola vedená ako vlastníčka nehnuteľností na príslušnom liste vlastníctva, reštitučné konanie bolo zastavené. Súdy v tejto súvislosti poukázali na Nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 249/2011 v zmysle tom, že uplatnenie reštitučných nárokov nebráni tomu, aby sa svojho nároku žalobcovia domáhali žalobou podľa všeobecných predpisov občianskeho práva a napokon skúmala sa aj možnosť, či žalovaný, resp. jeho právni predchodcovia mohli nadobudnúť tieto nehnuteľnosti vydržaním.

33. Je tiež zrejmé, že právny predchodca žalobcov v žalobe podanej dňa 28.06.2021, o ktorej sa aktuálne koná, primerane vysvetlil, že pokiaľ ide o konanie Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C 113/2011, v tej dobe nebol zastúpený právnym zástupcom, ako laik neurobil procesné úkony tak, aby mohlo byť rozhodnuté aj o jeho nároku (spoluvlastníckom podiele k týmto nehnuteľnostiam v rozsahu 1/4). Zdôrazňoval, že vo vzťahu k jeho súrodencom, resp. ich právnym nástupcom síce žalobe bolo vyhovené, o jeho spoluvlastníckom podiele však rozhodnuté nebolo a práve na základe uvedených dôvodov podal žalobný návrh v tejto veci.

34. Odvolací súd už v predchádzajúcom rozhodnutí konštatoval, že medzi stranami konania nebolo sporné, že nároky v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 28C 113/2011 a v aktuálne prebiehajúcom spore sú uplatňované na základe totožnej skutkovej situácie a na rovnakom právnom posúdení.

35. Podľa § 137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

- a) splnení povinností
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu
- c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu alebo
- d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

36. Podľa § 126 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

37. Obdobné právo na ochranu má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba.

38. Podľa § 134 ods. 1 - 4 Občianskeho zákonníka, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov ak ide o hnuťnosť a po dobu 10 rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

39. Takto nemožno nadobudnúť vlastníctvo k veciam, ktoré nemôžu byť predmetom vlastníctva alebo k veciam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb (§ 125).

40. Do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

41. Pre začiatok a trvanie doby podľa odseku 1 sa použijú primerane ustanovenia o plynutí premlčacej doby.

42. Právny predchodca žalobcov naliehavosť právneho záujmu na podanej určovacej žalobe vyvodzoval zo záverov konania Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C 113/2011 argumentujúc tým, že on a ani jeho súrodenci, ako aj ich právni predchodcovia, nikdy nepreviedli vlastnícke právo k sporným pozemkom na tretiu osobu - štát, resp. žalovaného, a preto ani žalovaný nemohol tieto nehnuteľnosti nadobudnúť. Jeho právnym predchodcom nebolo odňaté vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, tieto nehnuteľnosti neboli z ich strany právne relevantným spôsobom prevedené na iné osoby kúpnu, resp. darovacou zmluvou a nedošlo ani k ich vyvlastneniu.

43. Vo všeobecnosti platí, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Prívlastok naliehavý je potrebné chápať tak, že právny záujem má dostatočnú intenzitu. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný.

44. Osobitosti vykazujú určovacie žaloby, ktorými žalobca sleduje dosiahnutie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom. Takýmto príkladom je žaloba o určenie vlastníckeho práva (resp. o určenie rozsahu dedičstva), ak žalobca tvrdí, že je vlastníkom nehnuteľnosti, ktorá je v príslušnom katastri nehnuteľností zapísaná na žalovaného. Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Preukazovanie naliehavého právneho záujmu je preto v týchto prípadoch bezproblémové (komentár Civilného sporového poriadku, 2. vydanie, 2022, s. 539 - 557: M. Tomašovič).

45. Ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo len také súdne rozhodnutie môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (ZSP XX/XXXX).

46. Z rozsudku NS SR sp. zn. 4Cdo 49/2003 vyplýva názor, že naliehavý právny záujem je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý iným právnym prostriedkom nemožno odstrániť; nie je pritom rozhodujúce ako táto neistota vznikla.

47. Podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo 198/2011 súdna prax sa ustálila na názore, že určovacia žaloba je spravidla prípustná pri spornosti práv (právných vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže prívodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu.

48. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je podľa ust. § 80 písm. c) OSP v znení účinnom do 30.06.2016 (rovnako aj podľa § 137 písm. c) CSP) vtedy, ak je určovacia žaloba schopná odstrániť existujúcu neistotu medzi stranami sporu a poskytnúť pevný základ pre ich právny vzťah za predpokladu, že túto neistotu nie je možné odstrániť iným prostriedkom ochrany práv (R 47/2020).

49. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu neisté alebo kde by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Právny záujem žalobcu musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, a teda naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností, čo pre žalobcu znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého záujmu na žiadanom určení. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektmi; žalovaným je popieraná existencia / neexistencia práva, resp. právneho pomeru žalobcu, teda je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi stranami sporu je sporný (existencia aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty); jestvuje ohrozenie práva, či právneho vzťahu a toto obmedzenie nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom. Naliehavý právny záujem sa viaže k žalobe, resp. k otázke, či určovacia žaloba

môže byť spôsobilým procesným nástrojom ochrany práva. Určovacia žaloba má preventívnu povahu, naliehavý právny záujem na určení v prípade ak možno žalovať na plnenie, môže byť daný ak sa určovacou žalobou vytvorí základ pre právne vzťahy strán sporu a predíde sa tak ďalším žalobám na plnenie. Podľa ustálenej súdnej praxe žalobca má naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom nehnuteľnosti vždy, ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností (do pozornosti rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo 121/2023).

50. Súd prvej inštancie v nadväznosti na uvedené závery správne konštatoval, že v okolnostiach prejednávanej veci je opodstatnený záver v zmysle tom, že na strane žalobcov je daný naliehavý právny záujem na podaní tejto určovacej žaloby o určenie rozsahu dedičstva po ich právnom predchodcovi, pôvodnom žalobcovi Q. F., ktorý zomrel v priebehu sporu, keď predmetné nehnuteľnosti prešli do vlastníctva právneho predchodcu žalovaného (bývalého Československého štátu) bez právneho dôvodu a o reštitučnom nároku pôvodného žalobcu a jeho súrodencov, resp. ich právnych nástupcov preukázateľne rozhodnuté nebolo. Podaná žaloba tak je prípustná a právny predchodca žalobcov mal aj aktívnu legitímáciu na jej podanie. Súd prvej inštancie zároveň správne v tomto zmysle akcentoval aj potrebu dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď. Uvedené sa vzťahuje aj na prejednanú vec, keď je zrejmé, že o tej istej právnej otázke za rovnakej skutkovej situácie právoplatne rozhodol Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 28C 113/2011 o žalobe súrodencov právneho predchodcu žalobcov k totožným nehnuteľnostiam a to takým spôsobom, že podanej žalobe v celom rozsahu vyhovel.

51. Odvolací súd poukazuje tiež na odôvodnenie nálezu Ústavného súdu SR z 10.11.2011 sp.zn. IV.ÚS/481/2011, s ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje. „Ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru (napr. IV.ÚS/75/09), podľa ktorej neoddeliteľnou súčasťou princípu právneho štátu zaručeného podľa Čl. 1 ústavy je aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že budú ich správne vykladať a aplikovať (napr. II.ÚS/10/99, II.ÚS/234/03, IV.ÚS/92/09). Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I.ÚS/87/93, PI.ÚS/16/95, II.ÚS/80/99, III.ÚS/356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV.ÚS/92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV.ÚS/209/2010, PI.ÚS/21/00, PI.ÚS/6/04, III.ÚS/328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov v rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV.ÚS/49/06, III.ÚS/300/06, IV.ÚS/481/2011)“.

52. Odvolací súd sa nestotožňuje s odvolacou námietkou žalovaného o nemožnosti domáhať sa ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov, a to ani formou určenia vlastníckeho práva za situácie, že právny predchodca žalobcov sa mohol domáhať ochrany práva postupom podľa reštitučného predpisu ako špeciálneho, keď zároveň tento reštitučný nárok spolu so svojimi súrodencami k predmetným nehnuteľnostiam aj uplatnil.

53. Pokiaľ ide o vzťah reštitučných predpisov k Občianskemu zákonníku v situácii, ak podobne ako v prejednávanej veci došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu a ne / uplatneniu nároku podľa reštitučných právnych predpisov, odvolací súd opätovne poukazuje na závery vyjadrené v rozhodnutiach súdov vyššej inštancie:

O uznesenie NS SR sp.zn. 6Cdo/55/2021

54. „13. V danej veci je zrejmé, že odvolací súd skonštatoval, že žalobcovia mali možnosť riadne uplatniť reštitučný nárok podľa zákona č. 229/1991 Zb. Tento bol uplatnený len formálne, preto nie je možné

priznať im oprávnenie domáhať sa svojho nároku určovacou žalobou podľa Občianskeho zákonníka. Iba výnimočne je prípustná určovacia žaloba v prípade konkurencie s reštitučnými predpismi, a to za existencie výnimočných okolností, odôvodňujúcich použitie určovacej žaloby ako jediného možného prostriedku na nápravu krivd. Takýto výnimočný dôvod pre aplikáciu určovacej žaloby nebol preukázaný.

14. Dovolací súd nespochybňuje záver súdov o tom, že nárok bol uplatnený len formálne a žalobca ostal v reštitučnom konaní nečinný. Čo je však dôležité v tomto konaní je to, a súdej poukázali na iných právnych nástupcov, ktorým boli priznané reštitučné nároky po ich právnych predchodcoch (po odňatí pôdy G. H. K.), že bolo konštatované aj v týchto rozhodnutiach prevzatie nehnuteľností bez právneho dôvodu.

15. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu z 29. februára 2014 sp. zn. 2MCdo/4/2014 reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva. Preto, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva.

16. Najvyšší súd i vo svojom rozhodnutí z 30. októbra 2019 sp. zn. 1Cdo/68/2019 konštatoval, že ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva. Ak povinnej osobe nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej zachované vlastnícke právo k nehnuteľnosti toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred zápisom vlastníckeho práva štátu.

17. Za opísanej situácie dôsledkom odklonu odvolacieho súdu (a súdu prvej inštancie) pri riešení dovolaním nastolenej otázky od vyššie uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu, reprezentujúceho vo vzťahu k posudzovanému problému ustálenú judikatúru dovolacieho súdu, bolo treba mať za to, že dovolatelia opodstatnene namietali existenciu nimi uplatneného dovolacieho dôvodu aj dôvodu prípustnosti dovolania, na ktorý sa dovolaním poukazovalo. Dovolanie je preto v danej veci prípustné a tiež dôvodné.“

O uznesenie NS SR sp.zn. 1Cdo/193 2021

55. „40. Dovolací súd k predmetnému udáva, že rozhodovacia prax v otázke konkurencie reštitučnej a vlastníckej žaloby je viacmenej ustálená a to najmä s poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to na nález sp.zn. III.ÚS/16/2012 z 28.3.2012, ktorým zrušil rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/180/2010 pričom vyslovil názor, že „reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva. Preto, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva [podľa nástrojov ochrany vlastníckeho práva - žalôb určovacích, vindikačných, negatívnych a pod. (III.ÚS/178/06)] a že zo základných zásad občianskeho práva možno vyvodiť, že v situácii, keď povinnej osobe (štátu) nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej k nehnuteľnosti zachované vlastnícke právo toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu, hoci zápis v evidencii nehnuteľností tomu nezodpovedá. Tento názor bol vyslovený Ústavným súdom SR aj v náleze sp. zn. II.ÚS/478/2012, ktorým bol zrušený rozsudok Najvyššieho súdu SR 3Cdo/93/2010 (zriadenie vecného bremena). Na základe uvedených rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky, viazaný právnym názorom ústavného súdu, od roku 2013 (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/124/2012 zo dňa 25.4.2013) rozhoduje tak, že ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva.

41. V rozhodnutí NS SR sp. zn. 5Cdo/511/2015 Najvyšší súd SR skúmal odvolacím súdom prípustnú dovolaciu otázku pomeru, tzv. všeobecného zákonodarstva a zákonodarstva reštitučného v prípade, v ktorom by mal byť daný reštitučný dôvod podľa § 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde, teda prevzatie veci bez právneho dôvodu. K danej otázke dovolací súd uviedol, že pomer vzťahu reštitučných zákonov a

všeobecných právnych predpisov bol už riešený viacerými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR a dospeli v nich k zhodnému právnemu názoru, že reštitučné zákony, aj keď majú vo vzťahu k Občianskemu zákonníku povahu *lex specialis*, nevylučujú možnosť, v prípade, ak sa zistí, že ustanovenia *lex specialis* nemožno na daný prípad uplatniť, domáhať sa ochrany vlastníckeho práva podľa Občianskeho zákonníka (žalobou na určenie vlastníctva, žalobou na vydanie veci a prípadne inou). Dovolací súd ani v danom prípade nemal dôvod odkloniť sa od doterajšej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR. Treba poukázať na to, že najvyšší súd svoju judikatúru v tejto otázke zjednotil ešte predtým, ako Európsky súd pre ľudské práva dňa 25.11.2014 rozhodol vo veciach V. a ďalší proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 44019/11) a A. a H. proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 48554/10).

42. V tomto smere s rovnakým právnym záverom vyšli aj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/448/2013, 2MCdo/4/2014, 3Cdo/267/2013, 5Cdo/511/2015 a rovnako tiež rozhodnutie 1Cdo/68/2019, ktoré prešlo aj testom ústavnosti, kedy bola ústavná sťažnosť sťažovateľa v predmetnej veci odmietnutá. Vzhľadom na uvedené dovolacia námietka žalovaného - odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe v otázke riešenia konkurencie vlastníckej žaloby a reštitúcie je nedôvodná s poukazom na zistený skutkový a právny stav v prejednávanej veci, keď bolo konštatované, že nedošlo k odňatiu pozemkov a teda k prechodu resp. prevodu pozemkov na štát, z tohto dôvodu bolo takejto žalobe na určenie správne vyhovené a postup oboch súdov bol súladný s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu.“

O uznesenie ÚS SR sp.zn. IV.ÚS/372/2021

56. „19. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku v dôsledku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jej dovolanie z dôvodu, že najvyšší súd sa nedostatočne vysporiadal s argumentáciou uvedenou v dovolaní, najmä čo sa týka existencie rozdielnych judikatúrnych záverov pri posudzovaní konkurencie reštitučných nárokov s ochranou vlastníckeho práva podľa Občianskeho zákonníka v kontexte zásady *lex specialis derogat legi generali* s výsledkom, že nevyužitím ochrany poskytovanej reštitučnými zákonmi zaniká právo domáhať sa ochrany vlastníckeho práva v zmysle všeobecných predpisov občianskeho práva, ako aj s nezohľadnením jej statusu pri nadobudnutí vlastníckeho práva ako dobromyseľného nadobúdateľa. Sťažovateľka namieta aj rozhodnutia súdov nižších inštancií, ktoré vec právne posúdili v rozpore s ňou uvedenou argumentáciou.

27. Z uznesenia ústavného súdu č.k. III.ÚS/177/2013 z 24. apríla 2013 vyplýva, že v tejto veci sťažovateľ nepožiadala o ochranu svojich práv prostredníctvom reštitučných predpisov, všeobecné súdy ustálili, že na podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva nebol právny záujem, pretože sťažovateľ mal k dispozícii ochranu v zmysle reštitučných predpisov. Ďalej sa uvádza: „... existujú aj rozhodnutia s opačným názorom v niektorých individuálnych prípadoch (napr. I.ÚS/89/07, I.ÚS/3503/10), podľa ktorých je daný naliehavý právny záujem na určovacej žalobe. Z týchto rozhodnutí však vyplýva, že občianskemu súdному konaniu predchádzalo uplatnenie reštitučného nároku oprávnenou osobou podľa reštitučných predpisov a až následne bola podaná určovacia žaloba. Sťažovateľ však v danej právnej veci vôbec nevyužil uplatňovať svoj nárok podľa reštitučných predpisov a uplatňoval svoj nárok len podľa všeobecných predpisov občianskeho práva na základe určovacej žaloby, v dôsledku čoho došlo zo strany sťažovateľa k obchádzaniu reštitučného zákonodarstva.“ Ani toto rozhodnutie ústavného súdu nevykazuje znaky podobnosti s vecou sťažovateľky, keďže na rozdiel uvedeného prípadu v prejednávanej veci došlo zo strany právneho predchodcu žalobkyne k uplatneniu si reštitučného nároku.

32. V tejto súvislosti ústavný súd zastáva názor, že všeobecné súdy na argumenty sťažovateľky dali dôkladnú odpoveď, ktorá má základ v platnej právnej úprave, ako aj judikatúre dovolacieho súdu a ústavného súdu, ich závery sú ústavne udržateľné, nie sú arbitrárne, a preto nebolo možné uvažovať o tvrdenom porušení jej základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku v dôsledku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.“

57. K námietke žalovaného ohľadom toho, že Výmer zo dňa 30.04.1948 o vlastníctve pôdy nie je spôsobilým titulom nadobudnutia vlastníckeho práva, prvoinštančný súd správne zdôraznil, že predmetný výmer je prídelovým rozhodnutím, ktorý má charakter verejnej listiny, dôsledkom ktorého

bolo nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam tam uvedeným aj keď výmer neobsahoval určenie prídellovej ceny a predpokladalo sa jej neskoršie učenie. Podľa teórie práva sa za nulitný (ničotný) správny akt považuje správny akt vydaný absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom, z ktorého v tomto dôsledku nevznikajú a ani nemôžu vzniknúť žiadne právne účinky, teda hľadá sa na neho ako keby neexistoval (I. ÚS 419/2014). Skutočnosť, že rozhodnutie konfiškačnej komisie bolo vydané osobe, ktorá bola v čase jeho vydania nebohá, nemá za následok ničotnosť - nulitu konfiškačného rozhodnutia (do pozornosti uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo 36/2024). Odvolacia námietka žalovaného v zmysle tom, že výmer o vlastníctve nehnuteľností vydaný v prospech právnych predchodcov poručiťľa je nulitný právny akt (pôvodný vlastník P. P. mal zomrieť pred vydaním rozhodnutia) je v súlade s uvedeným nedôvodná.

58. Súd prvej inštancie ďalej správne zdôraznil, že nebolo nijako preukázané, aby právni predchodcovia žalobcov ako pôvodní vlastníci realizovali právny úkon, ktorým by sa vzdali vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v prospech JRD v obci C.. Navyiac je zrejmé, že podľa zákona č. 69/1949 Sb. a následne zákona č. 49/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách platilo, že vlastníctvo k združeným pozemkom zostávalo zachované, pričom družstvo k nim malo iba právo družstevného užívania. Ako už odvolací súd uvádzal, nebolo preukázané, aby po vydaní Výmeru o vlastníctve pozemkov zo dňa 30.04.1948 právnym predchodcom žalobcov došlo k odňatiu týchto nehnuteľností konkrétnym autoritatívnym rozhodnutím, keďže konfiškácia, okrem iného, aj týchto nehnuteľností v roku 1958 pre bývalý Československý štát súvisela s vyvlastňovacím konaním opäť vo vzťahu k pôvodnému vlastníkovi týchto nehnuteľností - P. P. a nie voči právnym predchodcom žalobcov, ktorí v tom čase už nepochybne boli vlastníkmi prejednávaných pozemkov.

59. V tomto konkrétnom prípade neobstojí ani argumentácia žalovaného, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol vydržaním, a to aj pokiaľ ide o jeho právnych predchodcov.

60. Už v predchádzajúcom konaní Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C 113/2011 bolo zistené a konštatované, že právni predchodcovia poručiťľa od pridelenia sporných pozemkov tieto skutočne obhospodarovali, a teda mali ich vo faktickej držbe. Na tom závere nemení nič ani skutočnosť, že pozemky v roku 1959 boli odovzdané do užívania JRD v obci C.. Ďalej bolo zistené, že právni predchodcovia žalobcov - poručiťľa sa cítili byť vlastníkmi týchto nehnuteľností aj po udalostiach v novembri 1989, čo vyplynulo z výziev právnemu predchodcovi žalovaného zo dňa 29.12.1993, 28.02.1994, ako aj žaloba podaná dňa 28.05.1996. Zistené bolo aj to, že od roku 1993 sa právni predchodcovia pôvodného poručiťľa aktívne domáhali náhrady za obmedzenie ich vlastníckeho práva od právneho predchodcu žalovaného, a preto súdy dospeli k záveru, že ako právni predchodcovia poručiťľa, tak aj jeho súrodenci, boli bdelymi vlastníkmi od času nadobudnutia ich vlastníckeho práva v roku 1948. Bolo konštatované, že pokiaľ žalovaný svoje vlastnícke právo odvodzuje od vydržania, a to na základe hospodárskej zmluvy z 30.06.1971 a kúpnej zmluvy uzatvorenej so spoločnosťou Drevokombinát Šariš, a.s. v roku 1997, súdy uviedli, že z hospodárskej zmluvy o prevode správy národného majetku vyplynulo, že bývalý ONV, finančný odbor v Prešove ako odovzdávajúca organizácia previedol správu národného majetku - sporných pozemkov na spoločnosť Piloimpregna, n.p., Košice ako preberajúcu organizáciu. Predmetom tejto zmluvy tak bol výslovne prevod správy k určitému majetku - sporným nehnuteľnostiam. V zmluve nebola ani zmienka o prevode vlastníckeho práva týchto pozemkov na spoločnosť Piloimpregna, n.p. Z tohto dôvodu v spojení so skutočnosťou, že právni predchodcovia poručiťľa sa voči spoločnosti Drevokombinát Šariš, a.s., domáhali náhrady za neoprávnené užívanie sporných pozemkov, mali súdy za to, že právny predchodca žalovaného nemohol byť pri zachovaní odbornej starostlivosti dobromyseľný v tom, že je vlastníkom sporných nehnuteľností. Najvyšší súd SR k dovolacej námietke žalovaného v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo 169/2020 uvádzal tiež, že rozhodnutia 6Cdo 71/2011 a 6Cdo 107/2011 neriešili právne následky uplatnenia zásady „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“ (nikto nemôže na iného previesť viac práv než má sám) rozdielne a teda si neodporujú v závere, že jej uplatnenie znamená, že platne nemôže nadobudnúť vlastnícke právo právny nástupca, ak subjekt, od ktorého odvodzuje svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, toto právo nikdy nenadobudol, a teda ho nemohol ani ďalej platne previesť. Dovolací súd sa v ďalšom zaoberal aj možnosťou prelomenia tejto zásady ochranou dobrej viery nadobúdateľa, keď pripustil jej prelomenie za situácie, že bolo nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že nadobúdateľ bol dobromyseľný, že vec riadne podľa práva nadobudol. Bolo konštatované, že súdy možnosť prelomenia tejto zásady posudzovali práve s ohľadom na závery rozhodnutia Ústavného súdu SR I. ÚS 549/2015, keď zohľadnili špecifické okolnosti a individuálne súvislosti tohto prípadu, ku ktorým došlo pri kolízii dvoch ústavných hodnôt - princípu ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princípu ochrany

vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Uzavreli, že právnych predchodcov žalobcov nebolo možné považovať za nebdelych vlastníkov týchto nehnuteľností, keďže od času ich nadobudnutia v roku 1948 pozemky fakticky užívali až do ich odovzdania v roku 1959 do správy JRD C., ktorá skutočnosť nemala za následok stratu ich vlastníckeho práva a od roku 1993 sa aktívne domáhali náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k nim od právneho predchodcu žalovaného, konkrétne spoločnosti Drevokombinát Šariš, a.s. Na druhej strane právny predchodca Drevokombinátu Šariš, a.s. - spoločnosť Piloimpregna, n.p. tieto pozemky nadobudol hospodárskou zmluvou z 30.06.1971 len do správy, teda nešlo o prevod vlastníckeho práva k nim a v spojení so skutočnosťou, že právni predchodcovia žalobcov sa domáhali od jeho nástupcu spoločnosti Drevokombinát Šariš, a.s. náhrady za neoprávnené užívanie sporných pozemkov, nemohla byť spoločnosť Drevokombinát Šariš, a.s., ktorá tieto pozemky kúpnu zmluvou v roku 1997 previedla na žalovaného, pri zachovaní odbornej starostlivosti dobromyseľná v tom, že bola ich vlastníkom. Dobrá viera pritom musí byť hodnotená veľmi prísne, pričom poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé. O dobrú vieru ide vtedy, ak nadobúdateľ nehnuteľnosti ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať, nemal, prípadne nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že v skutočnosti subjektu, ktorý je ako nositeľ určitého práva zapísaný v katastri nehnuteľností, takéto právo svedčí.

61. Len teda samotná skutočnosť, že predávajúci bol zapísaný ako vlastník nehnuteľnosti, nemohla sama osebe založiť dobrú vieru žalovaného, že predávajúcemu svedčí aj platný právny titul, na základe ktorého je jeho vlastnícke právo v evidencii zapísané. Pod bežnú opatnosť, ktorú bolo možné od neho požadovať, je nutné zahrnúť požiadavku aktívneho zistenia konkrétnych skutočností vedúcich k presvedčeniu, že spoločnosť Drevokombinát Šariš, a.s. ako právny nástupca spoločnosti Piloimpregna, n.p. v čase predaja disponoval platným nadobúdacím vlastníckym titulom. Vynaložením potrebnej aktivity bola zistiteľná a dostupná listina (hospodárka zmluva z 30.06.1971 založená aj v katastrálnom spise), na základe ktorej došlo v uvedenom roku k prevode správy a nie vlastníctva týchto pozemkov z ONV, finančného odboru v Prešove ako odovzdávajúcej organizácie na spoločnosť Piloimpregna, n.p., Košice, dostupný bol aj jej obsah a zistiteľná bola aj informácia, ktorou disponoval Drevokombinát Šariš, a.s. a síce, že právni predchodcovia žalobcov ho vyzvali a v tomto smere podali žalobu na súd na poskytnutie náhrady za neoprávnené užívanie týchto pozemkov, a to ešte v čase pred uzavretím kúpnej zmluvy so žalovaným. Súdny konštatoval, že pochybnosti o platnom nadobúdacom titule spoločnosti Drevokombinát Šariš, a.s. a predtým spoločnosti Piloimpregna, n.p., tak žalovaný mohol mať.

62. Súd prvej inštancie v preskúmanom rozhodnutí napokon dostatočne vysvetlil dôvody, pre ktoré zamietol návrhy žalovaného na doplnenie dokazovania výsluchom povereného zamestnanca správneho orgánu rozhodujúceho o reštitučnom nároku poručiteľa - právneho predchodcu žalobcov za účelom zistenia, aký bude jeho ďalší postup v konaní v súvislosti s uplatnenými reštitučnými nárokmi poručiteľa, ako aj jeho súrodencov. Odvolací súd poukazuje na to, že dokazovanie je čas občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou konajúceho súdu. Súd prvej inštancie pri podanom návrhu žalovaného na doplnenie dokazovania opodstatnene akcentoval, že tento návrh je bez ďalšieho právneho významu za situácie, že o reštitučnom nároku poručiteľa doposiaľ rozhodnuté nebolo, čo nesporne vyplynulo z pripojených administratívnych spisov správneho orgánu.

63. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a rovnako práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo strany sporu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Toto právo však nie je právom absolútnym a neznamená povinnosť súdu odpovedať na každý jeden argument strany sporu. To znamená, že otázku, či súd splnil svoju povinnosť náležite odôvodniť svoje rozhodnutie, je potrebné posúdiť vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie si tieto povinnosti v zásadných kontúrach splnil. V naznačených súvislostiach je preto potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie považovať za dostatočne a presvedčivo zdôvodnené.

64. Správnemu výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania. Odvolací súd so zreteľom na uvádzané dôvody tak rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

65. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a nasl. CSP. Žalovaný vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a úspešným žalobcom v tomto štádiu konania preukázateľné trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).